

Imaja vsak četrtak  
in velja s poštnino  
vred in v Mariboru  
s pošiljanjem na dom  
na celo leto K 4.—  
na pol leta „ 2.—  
na četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja  
upravnistvu v tiskarni  
sv. Cirila, koroške  
ulice št. 5. List se  
pošilja do odpovedi.

Delezniki katoli-  
čanskega društva do-  
bitajo list brez po-  
sodne naročnine.

# SLOVENSKI

# GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesemski list dobí  
se v tiskarni in pri  
gospodu Novak-u na  
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-  
čajo, neplačani listi  
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje  
od navadne vrstice,  
če se natisne enkrat,  
po 15 h, dvakrat 25 h,  
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo  
do srede popoldne.

Štev. 44.

V Mariboru, dne 30. oktobra 1902.

Tečaj XXXVI.

## Cenj. gg. volilni možje gornjeradgonskega, ljutomer- skega in ormoškega okraja!

Ker so gg. dr. Rosina, Mursa in Kočevar odklonili kandidaturo za deželni zbor in ker je več narodnih volilnih mož sedaj meni ponudilo kandidaturo, izjavljam, da sprejemam kandidaturo za kmet-ske skupine gornjeradgonsko-ljuto-mersko-ormoškega voliln. okraja.

Iskreno obžalujem, da se vsled kratkega časa, ki še ga imamo do volitve dne 4. novembra ne morem predstaviti cenjenim volil-nim možem in razviti svojega pro-grama. Prihodnji praznik in pri-hodnja nedelja, dne 1. in 2. nov., pa sta med našim vernim sloven-skim ljudstvom posvečena spominu na drage rajnike in ne zdi se mi spodobno, motiti s političnimi shodi svetost teh dni. V slučaju izvo-

litve pa bom uporabil prvo priliko, da se predstavim svojim volilcem in rojakom.

Sicer pa je moje politično miš-ljenje volilcem itak dovolj znano. Spoznali so je lahko iz mojih govorov na mnogoštevilnih sho-dih po Spodnjem Štajerskem in iz listov „Slovenski Gospodar“ in „Naš Dom“, pri katerih sode-lujem. Pri vsem javnem delovanju mi je bilo osobito do tega, da se povzdigne ugled in blagostanje kmet-skega stanu do iste višine, ki mu pripada vsled njegove važ-nosti v človeški družbi in še po-sebno pri našem slovenskem na-rodu. V tem smislu bom tudi deloval nadalje!

V narodnem oziru bom branil z vsem naporom svojih sil pravice slovenskega naroda. Hude izkušnje me niso ustrašile dosedaj in me tudi v bodoče ne bodo!

Program, ki ga je izdal na-rodni volilni odbor v Celju za

druge slovenske kandidate, sprej-mem tudi jaz.

Moje geslo pa bo: Iz slo-venskega kmet-skega naro-da sem izšel, za slovenski kmet-ski narod mi je tudi delati!

Maribor, dne 28. vinot. 1902.

Anton Korošec.

## Slovenskim volilcem!

Rojaki! Voliti Vam je zopet poslanec za deželni zbor štajerski!

Te volitve vršijo se v resnih časih. Raz-mere, v katerih živimo na Štajerskem, so se v zadnji dobi zelo poslabšale za nas Slo-vence. Deželna vlada, katera se je v prejšnjih časih vsaj nekoliko ozirala na Slovence in njih potrebe, postala je voljno orodje nemško-narodne stranke in vidimo, da je njej naj-večja skrb, ugoditi željam in zahtevam te stranke, vidimo, da mirno gleda, kako slo-venski narod davijo gospodarsko, po-litično in narodno, da pa živi na Štajerskem dobra tretjina prebivalstva slo-venske narodnosti, in da ta tretjina ima tudi svoje potrebe in pravice v na-rodnem in kulturnem oziru, do te zavesti vodja deželne vlade še očitno ni dospel. Naravno je torej, da je postala nem-

## Listek.

### Na grobovih.

Prev. M. T. F.

Pozna jesen je. Solnce nima več čarobne moči kakor po letu, rahli njegovi žarki tre-pečejo med iglami temnega silovja. Dreve stoji žalostno, kakor bi tugovalo za prekrasnim poletjem, ko je še zelenelo polno močij, polno življenja. Vsaki dan mu vzame nekaj lepote, slednjič stoji suho in golo ter moli veje proti nebu, tja v modro višavo, kakor bi prosilo usmiljenja, milosti...

Tako gre naprej.

Danes pa je vse zagrnjeno v gosto me-glo. Iz sivih oblakov že prši. Tudi posamezne snežinke že padajo na zemljo. V cerkvenem zvoniku je odbila ura štiri popoldan. Komaj so se izgubili urini udarci po zraku, razle-galo se je daleč na okrog veličastno, a čudno tožno zvonjenje. Moj Bog, solze mi prihajajo pri teh glasovih! Kako tudi ne, saj obhajamo danes najžalostnejši dan v letu, dan vseh vernih duš.

Vse hiti na pokopališče. Pridruži se mi, dragi moj! Skupno hodiva, vem, da imava danes isto pot. Glej, že od daleč vidiš svit tisočerih lučic. Čuj, to šumenje, drvenje, ko-

liko življenja v trenutkih, polnih žalosti! Na-grobna pesem te budi! Grob pri grobu, sto-tero nagrobnih križev, nagrobnih spomenikov, nagrobnih napisov! Postoj — opazuj!

Tukaj vidiš klečečo osebo, utopljeno v molitev za svoje rajne. Oni tam zre strmo pred-se, vzdih za vzdihom se mu izvija tru-dno iz njegovih prsi, in zopet se zamisli. Ta si briše grenke solze, kajti tudi njej se je smrt s svojo neusmiljeno roko približala ter ji ukradla drago bitje.

Koliko truda, dela in skrbi je našlo tukaj svoj konec. Kdo bi preštel znojne kapljice, koje je prelil marsikateri tukaj počivajočih v življenju hudih urah in nepokoju. Koliko nadlog, bede in pomanjkanja je težilo njih srca. A sedaj je delopust! Trpin je našel pokoj!

Kako ležijo vsi križem! Mladenič, star-ček, bogatin, ubožec, mnogospoštovan, ne-znaten, priprost, blagodušen pa tudi hudobnež. Mnogi so že davno strohnili in niti sledu ni več po njih, nekatere pokriva še le nedolgo temni grob.

Pod to gomilo počiva mladenič. V cvetju življenja je položila neizprosna smrt svojo železno roko na njegovo ramo. Bil je edini sin ubožnih starišev. Oče in mati sta se na vso moč trudila in delala, da sta preskrbela otroku potrebne hrane in obleke. Mož je

pletel po zimi koše, jerbese, popravljaj skafe, vezal lonce, po leti je delal na polju. Mati pa je po zimi predla, po leti pa hodila na dnino, kadar se je le količkaj mogla odtrgati od doma. Nad vse rada sta imela svojega sina; pazila sta nanj bolj kot na zenico svo-jega očesa. Saj sta videla v njem podporo svojih starih let, vanj sta stavila vse upe in nade. Le žal, da se na tem svetu najlepše nade in upi zemljanov večjidel zrušijo v nič in izginejo kakor izgine kapljica v neizmer-nem morju. Ne dolgo, in uničeno je bilo to mlado življenje. Mladenič, ljubljeneč starišev, ležal je na mrtvaškem odru. Zaspal je za vedno! Nekdaj tako cvetoči, veseli obraz — je blede, brezbarven, kakor bi ga iz voska upodobila umetnikova roka. Le prijazen na-smehljaj, znak njegove blage duše, ostal je še na njegovih mrtvaških ustnih.

Mlad tako še in že mrje,  
že zapušta cvetni svet.

— Ah, kako težko je vmreti  
sredi najkrajših let...!

Njegova gomila nam jasno priča, da smrt nikomur ne prizanaša, tudi ne krepki mladosti. Zato bodi vselej pripravljen, kajti neznan ti je dan, ura, trenutek tvojega od-hoda iz solzne doline v negotovo večnost! Negotovo? Da! Saj ne veš, te bo li objela blaženost zveličanih duhov — ali pa mrak

sko-narodna večina štajerskega deželnega zbora, katera je bila že od nekdaj sovražna vsemu, kar spominja na slovenski narod, še boljše brezobzirna in krivična. Da je odklanjala vse še tako skromne zahteve Slovencev, naj so se iste nanašale na narodne, kulturne ali celo gospodarske težnje.

Slovenec niso dovolili nobene meščanske, kmetijske ali srednje šole. — Drznili so se celo z deželnim glavarjem na čelu izjaviti, da ne priznavajo slovenskemu narodu nobenih pravic, ne v narodnem, ne v kulturnem oziru. — Nasprotno pa so poleg velikega števila vseh mogočih že obstoječih višjih in strokovnih nemških šol na deželne stroške ustanovili v Ptujju popolno nemško gimnazijo, v Mariboru nemško učiteljsko, v Celju nemško meščansko šolo za deklice, poleg že obstoječih meščanskih šol za dečke. Dali so ogromno svoto za vsenemško protislovensko pevsko slavnost v Gradcu in stalno podpirajo društva, ki imajo namen izpodkopavati Slovence narodni in gospodarski obstoj.

Vse to delajo brez sramu iz deželnih dohodkov, h katerim doplačujejo Slovenci eno tretjino.

Uravnali so skoro vse reke na Gornjem in Srednjem Štajerskem, pustili pa so reke na Spodnjem Štajerskem, kakor Pesnico, Dravo, Pako, Sotlo, Savinjo, Ščavnico, Voglajno, Hudinjo itd., da divjajo in opustošajo njive in travnike in delajo neprecenljivo škodo.

Za zgradbo železnice na Spodnjem Štajerskem zahtevali so in jemali doneske od Slovencev, — in potem še napisov na postajah niso dovolili tudi v slovenskem jeziku.

Naravno je, da so se slovenski poslanci v Gradcu čutili, ne kakor med sodeželani, ampak kakor med pravimi sovražniki ter zapustili konečno deželni zbor, v katerem je že samo glas spregovorjene slovenske besede zadostoval, da so nemški poslanci kazoč svoje zaničevanje slovenskosti potegnili skoro do zadnjega iz zbornice. Slovenski poslanci so izjavili s svojim izstopom najglasnejši protest proti nasilstvu nemške večine.

Nezasedeni sedeži naših poslancev so bili grizeči črv slabe vesti nasilni nemški večini.

Zopet so volitve tukaj, zopet bode treba izbirati svoje poslance za deželni zbor štajerski. Volitve se je treba vdeležiti, že da kažemo, da so spodnještajerski mandati naša slovenska last. — Z izvolitvijo dobe naši poslanci pravico iti v deželni zbor, — a dolžnost stopiti v deželni zbor se jim s tem nikakor ne nalaga!

Mora se jim prepustiti, da sami po svojem sprevidu odločijo svoje bodoče postopanje,

ter se drže ali nadaljne abstinence, ali pa da vstopijo v deželni zbor. Gotovo pa je, da če vstopijo, našli bodo v Gradcu staro sovraštvo zoper Slovence, našli bodo, da jih čakajo isti težki boji za pravice in za obrambo slovenskega naroda proti nemško-nacionalni večini, katera ima zahvaliti svojo vladu in moč edino le najbolj krivičnemu volilnemu redu, kar jih je na svetu, in katero krivico si hoče s še krivičnejšim volilnim redom ohraniti za večne čase!

Nas pa naj vspodbuja zavest, da se usoda štajerskih Slovencev ne odločuje v Gradcu, da je Slovanov v Avstriji tako ogromna večina, da bode moč te večine kot elementarna sila raztrgala spono, v katere hočejo vkovati Slované.

In tudi slovenski narod, kateri napreduje v kljub neugodnim razmeram z mladeniško močjo od leta do leta, čegar zahteva: »proč od Gradca« postaja od dne do dne silnejša, rešen bode graškega nemškega jarma!

Volite torej Vam priporočene kandidate, isti so izkušeni branitelji Vaših pravic, zato jim smete mirno zaupati svoje gospodarske in kulturne zadeve in svojo narodno čast.

Stopite složno na volišče, naj svet vidi, da je slovenski narod na Štajerskem krepko združena falanga, ob kateri se enkrat morajo razbiti vsi navali sovražnikov!

V Celju, meseca oktobra 1902.

Narodni volilni odbor.

## Volilno gibanje.

Slovenski volilni možje! Dne 4. novembra, to je prihodnji torek, so volitve poslancev za kmetske skupine. Volilni možje, ne pozabite na legitimacije ali izkaznice, vzamite jih seboj! Narodni volilci mariborskega okraja se zbirajo v Narodnem domu, narodni volilci ptujskega okraja tudi v Narodnem domu, narodni volilci gornjeradgonskega, ljutomerskega in ormoškega okraja pa se zbirajo ob 9. uri zjutraj v gostilni gosp. Va v potiča v Ljutomeru, da gredo potem skupno na volišče, ki se začne ob 10. uri. V teh treh volilnih okrajih morajo priti gotovo vsi narodni volilci na volišče, da kje ne zmagajo posilnemski kandidati, ki so jih postavili ptujski nemški trgovci in krčmarji. Za vse slučaje naj ostanejo v teh okrajih volilci na volišču, dokler se ne proglasi izid volitve. Mogoče namreč, da bi bilo treba kje ožje volitve. Naši kandidati so za Maribor gg. Robič in Roškar,

za Ptuj g. dr. Jurtela, za Ljutomer g. Ant. Korošec. Agitirajte še za te kandidate med omahljivimi volilnimi možmi!

**Naši slovenski kandidati.** Na volilne listke zapišite naslednja imena naših kandidatov:

1. Za Maribor-Sv. Lenart-Slov. Bistrica: g. **Franco Robič**, profesor v Lembahu in g. **Janez Roškar**, posestnik v St. Juriju v Slov. goricah.

2. Za Ptuj-Rogatec: g. dr. **Franco Jurtela**, odvetnik v Ptujju.

3. Za Ljutomer-Gornja Radgona-Ormož: g. **Anton Korošec**, urednik v Mariboru.

4. Za Slovenji Gradec-Šoštanj-Marenberg: g. **Ivan Vošnjak**, veleposesnik v Šoštanju.

5. Za Celje-Vransko-Gornjigrad-Šmarje-Laško-Konjice: g. dr. **Ivan Dečko**, odvetnik v Celju in g. dr. **Juro Hrašovec**, odvetnik v Celju.

6. Za Brežice-Kozje-Sevnica: g. **Josip Žičkar**, dekan v Vidmu.

V Studencih pri Mariboru so bili izvoljeni volilni možem: Jakob Jurič, Peter Kolnik, Klemenšek Andrej in Marolt Lovrenc. Sami narodnjaki! Od nasprotnikov je izvoljen samo 1 volilni mož. Slava zavednim volilcem v Studencih!

V Kamnici so zmagali Slovenci. — Istotako v Jelovcu. Zavednim volilcem vsa čast!

Št. Iljska fara volila je pri današnjih volitvah za deželni zbor same zanesljive slovenske može in sicer so volile občine sledeče posestnike: Št. Ilj v Slov. gor.: Thaler Franjo, Ferk Josip, Tišler Miha. Cirknica: Bauman Janez, Poppmayr Franc. Ceršak: Hauc Anton, Reiter Jožef. Selnica ob Muri: Žebot Jurij, Golob Jožef. Dobrenje: Bauman Franc, Stingl Jakob. Pri Št. Ilju se Nemci letos niso več udeležili volitve, ker so naprej videli, da bi propadli. Po Pistorju res lahko žalujejo! — Slava vsem slovenskim volilcem!

V Hajdini pri Ptujju je zmagala narodna katoliška stranka v kljub strastni agitaciji nasprotnikov. Izvoljena sta za volilna moža z večino glasov: Janez Grahari in Miha Stolec.

Sv. Jakob v Slov. gor., 25. t. m. Pri volitvah volilnih mož Sterčevi pristasi popolnoma pogoreli. Prodrli so z ogromno večino sami vrli katoliško-narodni posestniki: namreč: Plateis Franc, Sirk Ivan, Peklar

večne smrti! A oboje je le v tvojih rokah. Voli sedaj! Voli pravočasno! Voli dobro!

Zraven mladeniča počiva starček. Nagrobni napis ti priča, da je umrl v visoki starosti. Živel je celih 80 let. Kako dolgo je to! Kajne, tebi, ki si zdrav in čil, dozdeva se osemdeset let polovica večnosti. A kaj poreče starček v tej gomili? »Ne«, ti kliče iz groba, »kakor kratek sen mi je teklo življenje! Še predno sem slutil, dotekla mi je zadnja ura, kajti tudi v moji starosti čutil sem se močan in krepak.

Lahkomiselno sem živel v šumenju in vrvenju posvetnosti, v skrbah življenja. Pehal se in tvegaj za dobičkom. Hotel si množiti premoženje. Nisem se zmenil za smrt, ki me je nemo zasledovala, da bi me vsak hip pokosila s svojim ostrim orožjem.

Tako sem preživel dolgo vrsto let brez priprave za večno poslednjo uro. Kolikim se godi istotako! Srečavaš starko, opirajočo se na potno palico. Komaj in komaj se pomika dalje, vsak hip postoji, da si nabere novih moči, a še goji vesele nade. Še upa marsikaj dobrega in prijetnega od življenja.

Starček, starka! Pomisli, bliže in bliže prihaja resna ura, hiti — še je čas! Vestno porabi še zadnje trenutke svojega življenja. Dovolj dolgo si služil nevhvaležnemu svetu!

Krenimo nekaj korakov dalje! Dospemo

do groba, v katerem spava mož, ki je moral zapustiti ženo in otroke. Kdor ga je poznal, bi skoro dvomil, da smrt premaga tudi tega korenjaka. In vendar! Kmalu je vse izginilo! Moč in krepkost ukradla mu je brezobzirna smrt ter ga neusmiljeno pogreznila v ta temen propad.

Ločiti se je moral od oseb, nad vse mu dragih. Kako bolešno plaka mati, kako ihtijo otroci! Kam naj se obrnejo? Kaj naj počnejo? Zapuščeni so in brez pomoči kakor ptica, ki ji pristrižejo peroti, da se ne more dvigniti v sinji zrak.

Človeško življenje je pač res enako cvetlici na polju. Danes je v divnem cvetu, jutri že poveša glavico pod pekočimi solničnimi žarki ali pa jo izruje huda burja in v trenotju uniči rahlo življenje. Pogostoma ji prinese slana sredi pomladne gorkote in krasote z ledenim poljubom nemilo smrt! Nili tudi v življenju tako? Krepak mož, blag oče je bil. Godilo se mu je kakor mogočnemu hrastu. Hrabro se je ustavljal hudim viharjem, nekoč mu je vendar silni piš odlomil vejo ali celo vrh. Sredi svojih opravil zaprla mu je smrt knjigo življenja. Iz svoje družine, kateri je bil podpora in varstvo, bil je odtrgan za vselej.

Smrt se ne briga za zapuščene otroke, ne gleda na bridke solze. Smrt je brezobzirna.

Ona ne vpraša: so li tvoji posli lepo urejeni, si oskrbel svojo družino? Zatorej nikoli ne zaupaj svoji krepkosti, ne zdravju! Vse te vara, vse goljufa!

Kdo neki počiva ondi, kjer kinčajo grobišče tako nežne in krasnobojne cvetlice? Bila je mlada deklica! S svojo izredno lepoto in ljubeznivostjo očarala je vsakogar, ki jo je videl, z njo govoril. Pravi angelj v človeški podobi! Njena lepota in miloba je slovela daleč na okrog. A kje je sedaj? Kje cvetoči obraz, kje one žarne, ljubke oči, kje vsa telesna krasota, vitka rast? Vse je izgubljeno! Vse uničeno! Prah in pepel so borni ostanki vse lepote! Groza in strah počiva v grobu. Ostudne golazni se vijejo okrog...

Mladenič, glej, enaka usoda čaka tudi tebe! Kako osabno in samozavestno stopaš tudi ti, ker čutiš, da se ozira tudi na tebe marsikatero oko z dopadenjem! Vse žrtvuješ za svoje lepo telo. Nobeden trud, ohraniti si je, ti ne preseda. A pomisli: vsa posvetna lepota mineva kakor najlepša vrtna roža. Ostra sapa pripihlja in že bledeva njeno ličice. Ti si ji sicer nežen vrtnar in gojitelj, a nimaš moči, ohraniti ji vedno cvetoče življenje. Vedi torej, da le dušna lepota in blagost srca traja na veke; ona te spremlja do sodnega stola, ondi spričuje in te zagovarja, da si vreden neminljive sreče v nebesih.